

Kisa koklich ye?

Koklich se yon maladi bakteri (mikwòb) lakòz ki simaye fasil ant yon moun ak yon lòt moun. An jeneral, koklich parèt modere sou gran timoun ak sou majè yo, men anpil fwa li bay pwoblèm grav kay timoun ki jèn anpil yo.

Ki sentòm koklich?

Sentòm koklich yo gen twa etap. Premye etap la kòmanse tankou yon rim avèk yon nen k ap koule, etènye ak touse. Tous la dire pandan yon semèn oswa de (2), epi answit li vini de plizanpli grav. Dezyèm etap la genyen touse toudenkou, vomisman apre ou fin touse, epi pafwa yon gwo bri ou kapab tandem le moun nan ap respire. Pandan tous grav toudenkou yo oswa lakranp, yon moun ka sispann respire, oswa moun nan ka vin ble nan figi akòz mank le. Nan mitan touse toudenkou yo, moun nan souvan parèt byen. Etap sa a dire apeprè 2 a 6 semèn. Dènye etap la se le sentòm yo kòmanse ap diminye ofiramezi. Moun nan toujou ka gen tous toudenkou, men l ap kòmanse vin refè. Dire koklich klasik la se apeprè 6 a 10 semèn. Majè yo, adolesan ak timoun ki vaksinen genyen souvan sentòm trè modere ki kapab tankou bwonchit oswa kèk lòt maladi touse.

Kijan koklich simaye?

Mikwòb ki lakòz koklich viv nan nen, nan bouch ak nan göj, epi mikwòb yo simaye nan le a le yon moun ki enfekte estènen, touse, oswa pale. Lòt moun ki toupre kapab pran mikwòb yo nan respirasyon. Si ou manyen klinèks yon moun ki gen koklich te itilize, oswa si ou sèvi nan menm tas avèk yon moun ki gen koklich, ou kapab pran maladi a tou. Premye sentòm yo parèt nan 7 a 10 jou apre yon moun pran kontak ak viris la. Moun ki gen koklich kapab simaye maladi a apati 2 semèn anvan jouk nan 3 semèn apre tous la kòmanse, oswa jouk le yo fin swiv yon tretman apwopriye pandan 5 jou.

Kimoun ki pran koklich?

Nan Massachusetts, koklich se maladi ki pi komen pami moun ki gen plis pase 10 zan epi ki te pèdi pwoteksyon yo te genyen nan vaksen yo te pran le yo te timoun piti. Tibebe yo gen anpil chans tou pou gen maladi a paske yo souvan twò piti pou gen tout pwoteksyon nan vaksen an. Men, nenpòt moun kapab gen koklich, epi li kapab difisil pou fe dyagnostik la paske sentòm yo ka sanble avèk yon rim, apre yon tous pèsistan ki dire pandan plizyè semèn oswa mwa.

Èske koklich danjere?

Li kapab danjere, sitou pou tibebe yo. Koklich kapab lakòz pwoblèm respirasyon, enfeksyon nan poumon, ak enflamasyon nan sèvo a (ansefalit), ki kapab lakòz malkadi ak domaj nan sèvo. Koklich kapab lakòz lanmò tou, sitou sou tibebe trè jèn yo, men se yon ka ki ra. Sou pi gran timoun yo, adolesan ak majè, maladi a pi modere, men li ka dire pandan plizyè semèn oswa mwa.

Kijan yo fè dyagnostik koklich?

Koklich kapab trè difisil pou dyagnostike. Yon doktè ka panse yon pasyan gen koklich akòz sentòm yo, men yon tès laboratwa se sèl fason pou sèten sou sa. Yo dyagnostike koklich souvan avèk yon tanpon yo antre nan fon nen an. Yo kapab fè yon tès san tou sou kèk adolesan ak majè.

Kijan yo trete koklich?

Tretman prensipal la se anpil repo, likid, ak antibiotik. Oksijèn, medikaman pou ede pasyan an respire ak kalman nesesè pafwa pou ede kontwole tous toudenkou ki grav yo. Antibiotik yo kapab fè maladi a pi modere, epi moun nan ka mwen anmezi pou simaye maladi a si yo kòmanse pran yo bonè ase. Si yon moun te ekspoze nan koklich, moun sa a ta dwe wè yon doktè pou pran antibiotik pou anpeche li pran maladi a, menm si moun nan te vaksinen.

Si mwen te gen koklich lontan, èske mwen kapab genyen li ankò?

Menmsi maladi koklich ka bay iminite kont koklich, dire iminite a diminye apre yon sèten tan. Pou rezon sa a, moun ki ekspoze nan koklich ta dwe wè doktè yo pou yo pran antibiotik, menmsi yo te gen maladi lontan. Pou timoun ki pokon gen laj 7 ane, doktè yo ta dwe revize dosye iminizasyon yo pou konnen si yo bezwen plis vaksen DTaP (difteri, tetanòs ak koklich aselilè). Pi gran timoun yo ak majè ki pa t janm pran yon sèl dòz vaksen Tdap (tetanòs, differi ak koklich aselilè) ta dwe pale avèk doktè yo pou konnen si yo dwe pran yon vaksen Tdap.

Èske yon moun ka evite pran maladi koklich la?

Vaksinasyon se pi bon fason pou pwoteje ou kont koklich. Yo bay vaksen kont koklich avèk vaksen kont differi ak vaksen kont tetanòs nan menm vaksen an. Vaksen yo itilize kounye a pou timoun ki gen mwens pase laj 7 ane rele DTaP (difteri, tetanòs, koklich aselilè). Tdap (tetanòs, differi, koklich aselilè) se yon vaksen pou timoun ki gen laj 7 ane ak plis, pou adolesan yo ak pou majè yo. Pou kounye a, se sèlman 1 dòz Tdap ki rekòmande. Anvan te vin genyen vaksen Tdap, adolesan yo ak majè yo pa t gen yon bon fason pou anpeche yo gen koklich paske iminite kont koklich nan vaksen pou timoun pitit diminye apre yon sèten tan.

Ki risk ki genyen nan vaksen sa yo?

Tout vaksen sa yo, tankou lòt vaksen yo, kapab lakòz efè segondè sou kèk moun. Vaksen DTaP la kapab lakòz po kò ou vin wouj, enflamasyon kote ou te pran vaksen an, lafyèv, anvi dòmi, oswa ajitasyon. Plis reyakson grav, tankou malkadi ak timoun ki kriye san rete e ki dire plis pase 3 èdtan se ka ki trè ra. Si ou pran vaksen DTaP w ap gen plis pwoteksyon pou pa gen koklich, epitou pifò moun yo pa gen okenn pwoblèm avèk vaksen an. Anpil jèn timoun ap gen koklich si paran yo sispann vaksinen yo.

Vaksen Tdap kapab lakòz doulè, po kò vin wouj, enflamasyon kote yo te ba ou vaksen an, lafyèv, maltèt, noze oubyen anvi vomi, vomisman, dyare ak lòt pwoblèm modere. Reyakson grav yo se reyakson ki trè ra. Si ou pran vaksen Tdap w ap gen plis pwoteksyon pou pa gen koklich, epitou pifò moun yo pa gen okenn pwoblèm avèk vaksen an.

Kimoun ki ta dwe pran vaksen DTaP?

Tout timoun ki poko gen laj 7 ane ta dwe pran vaksen sa a, sof si yo abitye gen malkadi oswa lòt pwoblèm sèvo, oswa si yo te gen yon pwoblèm sante grav apre yo fin pran DTaP anvan. Si se pa sa, pitit ou ta dwe pran DTaP lè li gen laj: **2 mwa, 4 mwa, 6 mwa, 12–15 mwa, epi 4–6 ane.**

Kimoun ki ta dwe pran vaksen Tdap?

Gran timoun yo ak majè yo ta dwe pran yon vaksen Tdap alaplas yon vaksen regilye kont tetanòs (Td). Anjeneral, adolesan yo pran vaksen Tdap lè yo gen laj 11-12 ane. Li sitou enpòtan pou majè ki an kontak avèk jèn tibebe yo, tankou paran, granparan, travayè swen sante ak founisè sèvis gadri, pou yo pran yon sèl vaksen Tdap. Timoun ki gen laj ant 7 ane ak 10 ane kapab pran yon dòz Tdap si yo pa t pran tout dòz DTaP yo, epitou si yo pa pwoteje nèt kont koklich.

Ki kote mwen ka jwenn plis enfòmasyon?

- Doktè ou, enfimyè ou oswa klinik ou, oswa konsèy sante zòn ou (w ap jwenn li nan anyè telefòn nan anba gouvènman lokal).
- Depatman Sante Piblik Massachusetts, Pwogram Iminizasyon (617) 983-6800 oswa nimewo gratis nan (888) 658-2850, oswa sou sit wèb MDPH nan www.mass.gov/dph/.
- Moun k ap travay nan domèn swen sante Boston ak moun k ap viv nan Boston ka rele Komisyon Sante Piblik Boston tou nan (617) 534-5611.
- Liy Dirèk Nasyonal CDC pou jwenn Enfòmasyon sou Iminizasyon:
 - Angle 1-800-232-2522 (Lendi – Vandredi, 8am – 11pm)
 - oswa Panyòl: 1-800-232-0233 (Lendi – Vandredi, 8am – 11pm)
 - TTY: 1-800-243-7889 (Lendi – Vandredi, 10am – 10pm)

